

Perspectief op Sport

Sportvisie 2005 - 2015

Patricia Douma
Maatschappelijke Aangelegenheden
Gemeente Raalte
mei 2005

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	I
Samenvatting	II
Inleiding.....	II
Wat verandert er op termijn	III
De beleidsprioriteiten	IV
1. Inleiding	6
1.1 Leeswijzer	6
1.2 Aanleiding	6
1.3 Betekenis en waarde van sport	8
2. Trends en ontwikkelingen	10
2.1 Demografische ontwikkelingen	10
2.2 Sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen	10
2.3 Ruimtelijke ontwikkelingen (en accommodaties).....	11
2.4 Politiek bestuurlijke ontwikkelingen	11
2.5 De toekomstige sportparticipatie	11
2.6 De ontwikkeling van de sportmarkt.....	12
3. SWOT-analyse	13
3.1 SWOT-analyse	13
3.3 Uitdagingen voor toekomstig beleid	14
4. Visie	15
4.1 Inleiding.....	15
4.2 De gemeentelijke visie op sport in het algemeen	16
4.3 Gemeentelijke visie op sportaccommodatiebeleid	19
4.4 Gemeentelijke visie op subsidiebeleid.....	23
4.5 Gemeentelijke visie op tarievenbeleid	25
4.6 Gemeentelijke visie op sportstimuleringsbeleid en verenigingsonder-steuning	26
4.7 Gemeentelijke visie op communicatie, overleg en samenwerking	28
5. Hoe nu verder?	29
5.1 Manier van werken.....	29
5.2 Integraal en interactief	30
5.3 Beschikbare budgetten	31
5.4 De sportieve bijdrage aan “Samen werken aan samen Leven”	33
5.5 Prioritering Beleidsnotities	36

Samenvatting

Inleiding

Iedereen vindt sport belangrijk. Omdat het bijdraagt aan de gezondheid van burgers en omdat ze mensen leert om op een positieve en respectvolle manier met elkaar om te gaan. De laatste jaren staat met name de manier centraal waarop sport kan bijdragen aan de leefbaarheid en de sociaal-economische ontwikkeling van de buurt, de wijk en de gemeente. Het aanzien van sport en de plaats die zij in de samenleving inneemt, zijn doorlopend in verandering. Zo moet sport concurreren met andere manieren van vrijetijdsbesteding en veranderen de samenstelling van de bevolking en de eisen die mensen stellen aan de sport. Inmiddels is dan ook een aantal knelpunten in de uitvoering van het sportbeleid aan het licht gekomen. De problematiek binnen verenigingen is vaak nog onduidelijk, het tarievenstelsel voor de verhuur van accommodaties is niet eenduidig en subsidies zijn vooral gericht op verenigingen. Het is dus hoog tijd om het bestaande gemeentelijke sportbeleid, dat zich kenmerkt door een adhoc karakter, te herzien. Daarbij streeft de gemeente Raalte naar een beleid dat beweging in de gemeente stimuleert en dat zowel de sociale functie van onze sportinfrastructuur ondersteunt als meer ruimte schept voor individuele sportbeleving.

Aan het beoefenen van sport kunnen belangrijke waarden en normen worden toegeschreven. Voor het individu zijn dat waarden als gezondheid, ontwikkeling en ontplooiing, zowel op het mentale als fysieke vlak. Het belang van voldoende en regelmatige lichaamsbeweging bij de preventie van lichamelijke aandoeningen en psychische problemen is evident. Maar ook de ontspanning en de ultieme inspanning die nodig is voor een prestatie kunnen als belangrijke waarden van de sport gezien worden. Sport draagt bij aan het behoud van kwaliteit van leven en bevordert een actieve leefstijl. Naast de waarden voor het individu kunnen sportactiviteiten ook in het bredere maatschappelijke perspectief benut worden. Sport maakt mensen letterlijk en figuurlijk actiever en laat ze participeren in de samenleving. Sport spreekt aan en motiveert mensen om uiteenlopende redenen om te gaan sporten of bewegen, een wedstrijd te fluiten, in een bestuur te gaan of met z'n allen naar een wedstrijd te kijken. Deelname aan sport kan mensen in een kwetsbare positie de mogelijkheid bieden om deel te nemen aan het maatschappelijk leven.

Sport heeft dus een dubbelfunctie. Enerzijds draagt het bij aan persoonlijke waarden of doelstellingen. De sport vormt dan het doel. Anderzijds kan sport bijdragen aan maatschappelijke waarden of doelstellingen. Sport wordt dan ingezet als middel.

De gemeente Raalte onderkent deze dubbelfunctie van sport. Naar aanleiding van het voorgaande heeft de gemeente de onderstaande missie geformuleerd:

Missie:

De gemeente Raalte werkt in goede samenwerking met haar inwoners aan sport die voor iedereen bereikbaar is, waarbij de sport een belangrijke bijdrage levert aan de leefbaarheid in de gemeente.

Met deze missie als vertrekpunt wordt via een gemeentelijke doelstelling vorm invulling gegeven aan de gemeentelijke visie op sport.

Doelstelling:

“Het stimuleren van actieve sportdeelname door alle groepen van de bevolking, waarbij de sport een bijdrage levert aan het verminderen van bewegingsarmoede en het verbeteren van de leefbaarheid van de kernen binnen de gemeente.

Binnen deze doelstelling rekenen de gemeente het primair tot de gemeentelijke verantwoordelijkheid eraan bij te dragen dat er voorzieningen en organisatievormen zijn die de beoefening van sport mogelijk maken.

De gemeente Raalte wil dat doel bereiken door zich in te zetten voor een intensivering van de contacten tussen betrokkenen binnen en buiten de sport. De gemeente Raalte ziet sport in de eerste plaats als een belangrijk instrument (middel) om haar maatschappelijke doelstellingen te realiseren, zoals het versterken van sociale structuren en het verbeteren van de leefbaarheid.

Van visie naar beleid

De Gemeente Raalte wordt momenteel geconfronteerd met een forse korting op de bijdrage van het Rijk. Hierdoor zijn over de volle breedte van het gemeentelijk beleid bezuinigingen noodzakelijk. Zogenaamde kaasschaafmethodes zijn niet meer voldoende. Er *moeten* keuzes gemaakt worden: “Wat doen we nog wel, en wat doen we niet meer”. Die keuzes maakt de Gemeente Raalte niet zomaar willekeurig, maar daar zijn bestuurlijke kaders m.b.t. de ombuigingsoperatie voor gedefinieerd.

Daar waar in tijden van (financiële) voorspoed, zaken makkelijker tot het domein van de Gemeente Raalte gerekend werden, wordt daar met het aanhalen van de financiële teugels anders tegenaan gekeken. Naast dat de Gemeente Raalte haar keuzes opnieuw beziet en motiveert, wordt gekeken naar de mate waarin de in te zetten middelen bijdragen aan de gewenste doelen (efficiëntie) en of de in te zetten middelen bijdragen aan het te bereiken doel (effectiviteit).

Indien de Gemeente Raalte haar beleid niet wijzigt, zullen de consequenties van de voorgenomen bezuinigingstaakstelling op onderdelen hard ingrijpen. Dat betekent dat we het Sportaccommodatiebeleid, het Subsidiebeleid, het Tarievenbeleid en het Sportstimuleringsbeleid opnieuw moeten definiëren. Waarbij we zullen trachten de integraliteit van deze 4 beleidsvelden zo optimaal mogelijk te laten zijn.

De vragen die we ons dan ook telkens stellen zijn:

Wat wil de Gemeente Raalte bereiken als het gaat om Sport;
Welke rol dicht de Gemeente Raalte zichzelf toe als het gaat om Sport;
Hoe kan de Gemeente Raalte op een effectieve en efficiënte wijze haar doelen bereiken
Eén en ander in het licht van de beschikbare middelen

In deze sportvisie worden een fors aantal beleidsuitgangspunten gedefinieerd die als leidraad zullen fungeren voor enerzijds het Sportaccommodatiebeleid, het Subsidiebeleid, het Tarievenbeleid en het Sportstimuleringsbeleid en anderzijds ten aanzien van de communicatie & interactiviteit en het proces.

Wat verandert er op termijn

Deze Sportvisie strekt zich uit over een periode van 10 jaar. In deze 10 jaar zullen we in cycli van ong. 3 jaar kijken naar de verschillende beleidsterreinen op het gebied van Sport. Daarbij wil gemeente Raalte haar ‘sporttanker’ langzaam maar zeker bijsturen.

Daar waar anno 2005 het overgrote deel van de middelen via Accommodaties naar de Sport gaat, denken we dat over 10 jaar het grootste deel van de middelen via Sportstimulering naar de Sport gaat.

Dat betekent dus niet dat deze Sportvisie leidt tot (forse) bezuinigingen op het gebied van Sport (die bezuinigingen zijn immers min of meer al opgelegd door de bezuinigingstaakstelling). Integendeel door het opnieuw toewijzen van middelen denkt de gemeente de beschikbare middelen zodanig in te kunnen zetten dat we enerzijds onze maatschappelijke doelen realiseren (doeltreffendheid) en anderzijds dat we met de beschikbare middelen een zo groot mogelijk rendement halen (doelmatigheid)

De beleidsprioriteiten

Volgend uit de gemeentelijke visie op sport en zijn deelterreinen, zijnde accommodaties, subsidies, tarieven en sportstimulering, zijn de volgende speerpunten voor beleid geformuleerd. De speerpunten voor beleid zijn:

Trends en Ontwikkelingen

1. Samenwerking tussen gemeente, verenigingen en het particulier initiatief kan bijdragen aan een breder en goed afgestemd aanbod voor een groot aantal doelgroepen.
2. In de toekomst worden landelijke trends en ontwikkelingen, indien van toepassing op de gemeente Raalte, nadrukkelijk betrokken worden bij het te formuleren meerjaren-uitvoeringsplan van de gemeente.

Gemeentelijke visie op Sport in het algemeen

3. Effectief sportbeleid begint met integraal denken.
4. Om tot een hogere maatschappelijke participatie van specifieke doelgroepen te komen stimuleert en coördineert de gemeente de samenwerking tussen sportverenigingen en andere betrokkenen bij de uitvoering van het sportstimuleringsbeleid.
5. De gemeente Raalte vervult alleen voorwaardenscheppende en stimulerende taken wat betreft de uitvoering van sportbeleid.

Gemeentelijke visie op Sportaccommodatiebeleid

6. Bij de ontwikkeling van nieuw beleid m.b.t. de openbare ruimte moet er aandacht zijn voor en ruimte gegeven worden aan sport, spelen en bewegen. Hiertoe behoort ook het zorgdragen voor de toegankelijkheid van (sport)voorzieningen met een beperking.
7. De gemeente streeft intensivering en zo mogelijk multifunctioneel gebruik van sportvoorzieningen na. Verder zijn een optimalisering van gebruik, een goede bereikbaarheid en veiligheid belangrijk.
8. Nadat de uitkomsten en adviezen van de beheerplannen voor de sportvelden bekend zijn wordt het beleid t.a.v. de buitensportaccommodaties heroverwogen, waarbij er een evenwichtige verdeling van nut en offer noodzakelijk is.
9. Uitgangspunt bij het vaststellen van nieuw beleid op het gebied van beheer en onderhoud van de bestaande voetbalvelden is dat cultuurtechnische onderhoud door de gemeente wordt uitgevoerd, het overige onderhoud komt voor rekening van de sportverenigingen. Daar waar het gaat om nieuwe initiatieven op het gebied van buitensportaccommodaties streeft de gemeente naar algehele overdracht van beheer en onderhoudstaken.

Gemeentelijke visie op subsidiebeleid

10. De kernbegrippen van het nieuwe subsidie(- en tarievenbeleid) zijn outputgerichtheid, transparantie, beheersbaarheid en uitvoerbaarheid.
11. Vanuit de heroriëntatie van het gemeentelijk subsidiebeleid wordt het subsidiebeleid voor de sport vorm gegeven. De heroriëntatie betreft een inhoudelijke, procedurele en juridische bijstelling van het gemeentelijk subsidiebeleid, alsmede de formele vertaling ervan.
12. Om indirecte subsidies zichtbaar te maken wil de gemeente toewerken naar een doorzichtiger en meer aan werkelijke kostprijzen gerelateerd tarievenstelsel. De tarieven zullen daardoor geleidelijk (meer) kostendekkend worden.

Gemeentelijke visie op tarievenbeleid

13. De gemeente ontwikkelt een tarievenbeleid waarbij de begrippen transparantie, beheersbaarheid en uitvoerbaarheid uitgangspunten zijn. De nieuwe tarievenstelsel wordt middels een overgangperiode ingevoerd.

Gemeentelijke visie op sportstimulering en verenigingsondersteuning

14. Het gemeentelijk beleid ten aanzien van onderwijs, gezondheid, jeugd, ouderen en mensen met een beperking zal worden geïnventariseerd, waarna bij ontwikkeling van nieuwe impulsen afstemming tussen de verschillende beleidsterreinen plaatsvindt.
15. De gemeente Raalte wil actief bijdragen aan de professionele ondersteuning van sportverenigingen en andere vrijwilligersorganisaties, zodat de verenigingen hun maatschappelijke functie zo goed mogelijk kunnen vervullen.

Gemeentelijke visie op communicatie overleg en samenwerking

16. Indien mogelijk aansluiten op de landelijke beleidsinitiatieven en – programma's die een waardevolle bijdrage kunnen leveren aan het functioneren van sportverenigingen. Voorbeelden hiervan zijn VIS (vrijwilligers in de sport), VO (verenigingsondersteuning) en PrinS (Professionalisering in de Sport).
17. Het ontwikkelen van communicatiekanalen en het benutten van bestaande communicatiemiddelen om de diverse partijen rechtstreeks te informeren over het beleid en de activiteiten van de gemeente.

Hoe nu verder: Van Visie naar Resultaat

18. Om het integraal werken te bevorderen is de gemeente voorstander van ontschotting van diverse beleidsterreinen, waarbij de nadruk ligt op samenwerken aan beleid. Te denken valt hierbij aan de beleidsterreinen sport, onderwijs, welzijn, jeugd, gezondheidszorg e.d.
19. In de periode tot 2015 zal het zwaartepunt van de inzet van gemeentelijke middelen verschuiven naar sportstimulering.

De gemeente Raalte heeft een gemeenschappelijke visie voor haar organisatie geformuleerd die zich in één krachtige slogan laat samenvatten, nl.

“Samen werken aan samen leven”.

Met onderliggende sportvisie is getracht hier aansluiting bij te vinden en op een groot aantal punten is dat gelukt. Een aantal speerpunten binnen het thema “Samen werken aan samen leven” heeft een relatie met het lokale sportbeleid. Tevens is een aantal speerpunten terug te voeren naar de bestuurlijke kaders van de ombuigingsoperatie.

Kijkend naar deze notitie heeft de gemeente Raalte een duidelijke visie ontwikkeld op sport, waarbij de verschillende deelterreinen binnen de sport de aandacht krijgen. De gemeente spreekt zich met deze visie uit over hoe zij over sport denkt en hoe belangrijk sport is voor elke inwoner. Vanuit deze visie kan er op de deelterreinen eenduidig beleid ontwikkeld worden om vervolgens eens in de 3 jaar een meerjarenuitvoeringsplan te formuleren. De sport in Raalte is met het vaststellen van deze visie verzekert van een toekomst in beweging

1. Inleiding

Iedereen vindt sport belangrijk. Omdat het bijdraagt aan de gezondheid van burgers en omdat ze mensen leert om op een positieve en respectvolle manier met elkaar om te gaan. De laatste jaren staat met name de manier centraal waarop sport kan bijdragen aan de leefbaarheid en de sociaal-economische ontwikkeling van de buurt, de wijk en de gemeente. Het aanzien van sport en de plaats die zij in de samenleving inneemt, zijn doorlopend in verandering. Zo moet sport concurreren met andere manieren van vrijetijdsbesteding en veranderen de samenstelling van de bevolking en de eisen die mensen stellen aan de sport. Inmiddels is dan ook een aantal knelpunten in de uitvoering van het sportbeleid aan het licht gekomen. De problematiek binnen verenigingen is vaak nog onduidelijk, het tarievenstelsel voor de verhuur van accommodaties is niet eenduidig en subsidies zijn vooral gericht op verenigingen. Het is dus hoog tijd om het bestaande gemeentelijke sportbeleid, dat zich kenmerkt door een adhoc karakter, te herzien. Daarbij streeft de gemeente Raalte naar een beleid dat beweging in de gemeente stimuleert en dat zowel de sociale functie van onze sportinfrastructuur ondersteunt als meer ruimte schept voor individuele sportbeleving.

Het doel van deze gemeentelijke sportvisie is om duidelijk te maken waarom en wanneer de gemeente actie onderneemt op het gebied van sport en sportbeoefening. Concrete bouwplannen of financieringsvoorstellen zult u hier dan ook tevergeefs zoeken. Deze visie is de basis van waaruit beleidsnotities worden geschreven m.b.t. de deelterreinen binnen de sport in Raalte. Te denken valt aan tarieven- en subsidiebeleid, sportaccommodatiebeleid, verenigings- en sportstimuleringsbeleid.

1.1 Leeswijzer

Na een inleidende paragraaf over de aanleiding en kaderstelling van de sportvisie, wordt in hoofdstuk 2 ingegaan op de landelijke trends en ontwikkelingen in de sport, waarbij tevens de voelbaarheid en impact van deze trends en ontwikkelingen binnen de gemeente Raalte wordt benoemd. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 een SWOT-analyse gemaakt, waarin de sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen voor de gemeente op het gebied van sport benoemd. In hoofdstuk 4 ligt het zwaartepunt van deze notitie; namelijk de gemeentelijke visie op sport. In een algemene visie op sport worden de uitgangspunten voor het sportbeleid geschetst, waarbij tevens ingegaan wordt op de gemeentelijke visie op de deelterreinen die het sportbeleid in zich heeft. Te weten accommodatiebeleid, subsidie- en tarievenbeleid, sportstimulerings- en verenigingsondersteuningsbeleid.

Het afsluitend hoofdstuk 5 geeft een blik op de verdere werkwijze vanuit de visie. Vanuit de visie wordt gewerkt aan het concretiseren ervan door het ontwikkelen van beleid op de deelterreinen, zoals uiteengezet in hoofdstuk 4. Vervolgens kan er op die deelterreinen uitvoering worden gegeven aan het beleid, waarbij altijd de onderliggende visie als vertrekpunt wordt gezien.

1.2 Aanleiding

De directe aanleiding voor het schrijven van een sportnota voor de gemeente Raalte is het ontbreken van een duidelijk gestructureerd sportbeleid. De gemeente wil geen "ad hoc"- beleid meer maken en uitvoeren. De gemeente wil een duidelijke visie formuleren op basis waarvan de komende jaren het, met

name uitvoerende, beleid adequaat wordt vormgegeven. Hierdoor kan in de toekomst het sportbeleid op een systematische wijze uitgevoerd worden en getoetst worden op maatschappelijke effecten. De te ontwikkelen sportvisie heeft een looptijd tot 2015.

Dit is het moment om voor langere tijd een visie te ontwikkelen waar de gemeente Raalte de komende jaren voortvarend mee aan de slag kan. Bij het ontwikkelen van nieuw beleid is aansluiting gezocht bij de strategische beleidsvisie en de bestuurlijke kaders van de ombuigingsoperatie.

Binnen het thema 'Samen werken aan samen leven', zijn een aantal speerpunten geformuleerd dat een relatie heeft met het lokale sportbeleid:

De gemeente wil haar regierol versterken en daarbij inwoners en maatschappelijke groeperingen stimuleren tot samenwerking. (speerpunt 2)

De Gemeente Raalte wil vrijwilligers en hun organisaties krachtig ondersteunen (speerpunt 8).

Raalte is in 2007 een gemeente die in staat is aan te geven wat basisvoorzieningen zijn, welke basisvoorzieningen bij welke dorpen horen en welke kwaliteit deze voorzieningen dienen te hebben. (speerpunt 9)

Bij het ontwikkelen van een visie op sport moet tegelijkertijd een invulling worden gegeven aan de bestuurlijke kaders van de ombuigingsoperatie Deze bestuurlijke kaders bestaan uit 4 criteria, elk onderverdeeld in 3 onderdelen:

1. Stimuleren van eigen verantwoordelijkheid van burgers en verenigingen;
  - a. Ontbureaucratiseren / verminderen regellast;
  - b. Versterken van de (financiële) positie van verenigingen en vrijwilligerswerk;
  - c. Overdracht van budgetten en bevoegdheden aan particulier initiatief.
2. Saneren van gemeentelijk eigendom;
  - a. Substantieel afstoten gemeentelijk groen;
  - b. Verminderen gemeentelijke gebouwen;
  - c. Heroverwegen gemeentelijke voorzieningen en accommodaties.
3. Reduceren van gemeentelijk beleid;
  - a. Beperken van bestemmingsplanwijzigingen op verzoek;
  - b. Heroverwegen "nut en offer" (noodzaak) van professionele organisaties;
  - c. Heroverwegen van "normen van derden".
4. Versterken van de financiële positie;
  - a. Verbeteren gemeentelijk weerstandsvermogen;
  - b. Sturen op kostenbeheersing / kostensanering;
  - c. Reduceren ambtelijke formatie (beleid en management)

Via het stimuleren van eigen verantwoordelijkheid van burgers en verenigingen, het saneren van gemeentelijke eigendommen en het reduceren van gemeentelijk beleid zal de financiële positie moeten worden versterkt.

1.3 Betekenis en waarde van sport

Begripsbepaling

Sport is een verschijnsel dat in de samenleving een grote rol speelt. Vrijwel iedereen heeft wel iets met sport te maken, hetzij als actief sporter, als begeleider, trainer, bestuurder dan wel als toeschouwer. Zelfs degenen die geen directe bemoeienis met sport hebben, worden via de media uitgebreid geconfronteerd met het fenomeen sport.

Sport is geen eenduidig begrip. Voor de één is sport het wekelijkse uurtje zwemmen of hardlopen. Voor de ander betekent sport dagelijkse intensief training met regelmatig een wedstrijd waarin topprestaties geleverd moeten worden. Tussen deze 2 beide uitersten zijn nog talloze vormen denkbaar.

Als wij het in deze notitie over sport (beoefening) hebben, dan bedoelen wij daarmee met name de sportactiviteiten die een overkoepelende organisatie kennen, die aangesloten zijn bij het NOC*NSF. In het laatste geval legt men dan de nadruk op het georganiseerde karakter.

Daar waar sporten georganiseerd zijn in verenigingen en bonden worden zij ook wel takken van sport genoemd. De variëteit van takken van sport laat zich aflezen aan de hand van de ledenlijst van het NOC*NSF.

Sport kent in haar uitwerking verschillende verschijningsvormen: topsport, wedstrijd sport en recreatiesport. De laatste twee worden ook wel breedtesport genoemd.

De maatschappelijke waarde van sport en bewegen

Sporten is voor jong en oud ontspannend, gezond en bovenal gezellig. Samen sporten leidt tot verbondenheid, in teams, in clubs en in verenigingen. Sport zorgt ervoor dat mensen ergens bij horen, ergens aan deelnemen. Sporten en het begeleiden van sporters leidt tot voldoening en zelfrespect.

Aan het beoefenen van sport kunnen belangrijke waarden worden toegeschreven. Voor het individu zijn dat waarden als gezondheid, ontwikkeling en ontplooiing, zowel op het mentale als fysieke vlak. Het belang van voldoende en regelmatige lichaamsbeweging bij de preventie van lichamelijke aandoeningen en psychische problemen is evident.

Maar ook de ultieme inspanning die nodig is voor een prestatie kunnen als belangrijke waarden van sport gezien worden. Sport draagt bij aan het behoud van kwaliteit van leven en bevordert een actieve leefstijl. Naast de waarden voor het individu kunnen sportactiviteiten ook in het bredere maatschappelijke perspectief benut worden. Sport maakt mensen letterlijk en figuurlijk actiever en laat ze participeren in de samenleving. Sport spreekt aan en motiveert mensen om uiteenlopende redenen om te gaan bewegen, een wedstrijd te fluiten, in een bestuur te gaan of met z'n allen naar een wedstrijd te kijken. Deelname aan sport kan mensen in een kwetsbare positie - zoals kansarme jongeren, eenzame ouderen, chronisch zieken, mensen met een handicap, uitkeringsgerechtigden of mensen zonder werk kansen bieden te integreren.

Een laagdrempelig en toegankelijk sportaanbod levert een belangrijke bijdrage aan de sociale kwaliteit van de samenleving waarin verbondenheid en cohesie en het voorkomen van sociale uitsluiting van groot belang zijn. Sport is overigens geen wondermiddel voor het oplossen van allerlei maatschappelijke problemen, maar sport kan wel een belangrijke bijdrage leveren aan oplossingen, mits het onderdeel uitmaakt van integraal beleid.

Het spreekt daarbij voor zich dat de daadwerkelijke betekenis van deze activiteiten per sport en afhankelijk van de individuele situatie kunnen verschillen.

Opmerkelijk is dat de enorme populariteit van sport, recreatie en bewegingsactiviteiten ertoe heeft geleid dat de uitvoering van deze activiteiten al lang niet meer alleen het domein is van de sportsector. Zo worden sportactiviteiten georganiseerd om potentiële vroegtijdige schoolverlaters aan school te binden, worden sportactiviteiten ingezet in het kader van de buitenschoolse opvang en wijkopbouw, leidt sport tot economische bedrijvigheid (en niet alleen in de sportindustrie), biedt het meer werkgelegenheid en wordt 'meer bewegen' een erkend middel in de gezondheidszorg en (para)medische hulpverlening.

Ook in andere sectoren groeit langzaam maar zeker het besef dat sport- en bewegingsactiviteiten een extra waarde kunnen toevoegen. Het realiseren van die extra waarde op het lokale niveau, zowel binnen de sport als daarbuiten, is een belangrijke uitdaging voor de komende jaren.

2. Trends en ontwikkelingen

De toenemende belangstelling voor sport is het gevolg van een groot aantal ontwikkelingen. Hieronder gaan we daarop in, waarbij we zowel de landelijke als de lokale situatie bespreken.

2.1 Demografische ontwikkelingen

In Raalte is, net als elders in Nederland, de komende tien jaar sprake van vergrijzing, die na 2010 nog verder toe zal nemen. In sommige dorpen gaat de vergrijzing sneller dan in andere. De ontgroening en vergrijzing hebben belangrijke gevolgen voor het voorzieningenaanbod. Dat moet zich aanpassen aan andere eisen en wensen, namelijk die van een groter wordende groep oudere sporters en minder jeugdsporters.

De belangrijkste demografische ontwikkeling in de gemeente Raalte is de dubbele vergrijzing. Het aantal ouderen jonger dan 80 jaar neemt toe en het geboortecijfer zal dalen.

Bevolkingsopbouw naar leeftijd verdeeld in groepen per 31-12-2003

Dorp	Totaal	0-3	4-11	12-19	20-54	55-64	65-74	75-84	85 >
Raalte	19.143	914	1.869	2.085	9.399	2.303	1.510	837	226
Heino	6.874	332	704	723	3.170	856	559	396	134
Heeten	3.645	194	467	401	1.674	364	267	199	79
Broekland	1.211	72	178	157	581	99	61	51	12
Laag Zuthem	640	34	100	86	296	62	38	16	8
Nieuw Heeten	1.157	71	142	114	548	144	87	37	14
Mariënheem	1.799	103	191	252	898	185	105	52	13
Liederholthuis	419	19	57	59	216	32	17	14	5
Luttenberg	2.256	145	259	254	1.065	214	185	103	31
Totale gemeente	37.144	1.884	3.967	4.131	17.847	4.259	2.829	1.705	522

Sportverenigingen zijn op dit moment onvoldoende voorbereid en/of gericht op het aanbieden van activiteiten voor deze leeftijdscategorieën. Verenigingssport is van grote waarde, onder meer door de mogelijkheden voor sociale integratie, zelfontplooiing en gezondheid.

2.2 Sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen

De individualiseringstendens van de laatste decennia heeft consequenties voor de georganiseerde sport en zet zich vermoedelijk nog door. De aandacht voor typische verenigingssporten komt de komende jaren onder druk te staan, daarentegen zal de animo voor individuele sporten verder toenemen. Mede hierdoor staan de sportverenigingen onder druk, aangezien zij moeite zullen houden met het vinden en binden van vrijwilligers. Verder hebben sportverenigingen te kampen met ledenverliezen, met een groeiend tekort aan (voldoende deskundig) kader en met financiële knelpunten. De roep om kwaliteit van voorzieningen, service en nazorg neemt toe, ook in de sport.

Een andere sociale tendens is de verandering van waarden en de trend van normvervaging. In de sport, op basis van verdraagzaamheid (tolerantie) en sportiviteit (fairplay), is duidelijk zichtbaar hoe de waarden en normen in de samenleving zich ontwikkelen en veranderen. (Her)waardering en toepassing van waarden en normen bij sport en bewegen zal in toenemende mate in de aandacht komen.

De georganiseerde sport heeft over het algemeen moeite om zich aan te passen aan de veranderende vraag. Commerciële sportaanbieders doen dit beter. De commercie zal dan ook steeds meer sportaanbod voor haar rekening nemen; het aantal particuliere aanbieders op de markt voor sport en bewegen blijft groeien.

De verdergaande commercialisering van de sport, van sportverenigingen en van sportaccommodaties maakt sportdeelname voor bepaalde groepen onaantrekkelijk en soms te duur. Vermoedelijk zal er bij de toekomstige sportverenigingen meer differentiatie zijn: traditionele sportverenigingen naast grote “geprofessionaliseerde” verenigingen, omnisportverenigingen en combinatieverenigingen (sport- en gezelligheidsverenigingen)

2.3 Ruimtelijke ontwikkelingen (en accommodaties)

Verstedelijking en verdichting nemen steeds meer toe. Een tegenbeweging doet zich echter ook voor: aandacht voor kwaliteit en leefbaarheid van de woonomgeving. Niettemin wordt ruimte voor sport schaars en stijgt de grondprijs. Ook de laagdrempelige sport- en speelvoorzieningen in de kernen staan onder druk. Er is steeds minder mogelijkheid voor kinderen om buiten te spelen en sporten. Anderzijds komt er steeds meer aandacht voor meervoudig gebruik van voorzieningen en recreatief medegebruik van voorzieningen. (Bijvoorbeeld het opvoeren van de bezettingsgraad van sportaccommodaties door gecombineerd gebruik.)

De landelijke ruimtelijke ontwikkelingen zijn ook in Raalte waarneembaar. De leefbaarheid van de woonomgeving gaat op lokaal niveau een steeds grotere rol spelen bij het ontwikkelen van gemeentelijk beleid. Tevens bestaat er aandacht voor de vraag hoe de bestaande sportaccommodaties zo efficiënt mogelijk gebruik kunnen worden.

Bij de inrichting van de openbare ruimte moet er aandacht zijn voor en ruimte gegeven worden aan sport, bewegen en spelen.

2.4 Politiek bestuurlijke ontwikkelingen

Als van belang zijnde ontwikkelingen kunnen met name genoemd worden decentralisatie, beheersing en beperking van overheidsuitgaven en deregulering. Decentralisatie (overdragen van overheidstaken aan maatschappelijke actoren) speelt hierbij een rol als het gaat om meer bedrijfsmatig denken en handelen. Bij deregulering is er sprake van aanpassing van de regels in verband met overdracht van taken en bevoegdheden.

De gemeente Raalte heeft direct te maken met de landelijke politieke ontwikkelingen. Te denken valt hierbij aan de bezuinigingsvoorstellen van het kabinet die van grote invloed zijn op de financiële situatie van de lokale overheid. De bezuinigingen vanuit het rijk hebben een direct gevolg voor de landelijke sportkoepels en de sportbonden.

Tevens zijn een aantal veranderingen in wetgeving terug te vinden in de wet- en regelgeving die van invloed zijn op de sportverenigingen in de gemeente Raalte. (Tabakswet, ARBO, Legionella, Drank- en Horecawet e.d.)

2.5 De toekomstige sportparticipatie

Tot 1995 groeide de sportdeelname in Nederland gestaag. De vijf jaar daarna stabiliseerde het aandeel van sporters in de bevolking. Het absolute aantal zal de komende tien jaar echter wel verder toenemen, omdat de totale bevolking groeit.

De verschillen per generatie zullen aanzienlijk zijn: het aandeel van jeugd in de totale sportpopulatie neemt onder invloed van vergrijzing af. Het aandeel van de 'middengroep' daalt ook, om dezelfde reden en omdat de combinatie van werk en zorg weinig tijd voor sport overlaat. Ouderen groeien in aantal, zeker na 2010, en hebben bovendien meer vrije tijd te besteden. Zij zullen sportieve uitdagingen zoeken die passen bij hun leeftijd. Het aandeel van gehandicapten in de sportpopulatie zal stijgen, onder meer omdat meer of betere medische voorzieningen (langer aanhoudende) sportdeelname mogelijk maken. De deelname van minima en andere minder draagkrachtige bevolkingsgroepen zal achter blijven lopen: een tweedeling zal zeker zichtbaar worden in de sportparticipatie.

Typische verenigingssporten die op jongeren draaien, zoals voetbal, volleybal en hockey, zullen de komende jaren stoppen met groeien. Sporten die tot op hoge leeftijd beoefend kunnen worden en individuele sporten (en soms zijn dat dezelfde) zullen populair zijn: wandelen, zwemmen, tennis en golf. Ook nieuwe sporttakken als skaten en skeeleren, sportklimmen, mountainbiking en de fitnessvariant tae bo laten dat al zien; meer voorbeelden zullen volgen. Op kort aanhoudende 'hypes' zullen particulieren zoals fitnesscentra meer inspringen dan verenigingen.

Landelijk zien we een ontwikkeling dat stimulering van de sportdeelname sec niet meer het voornaamste doel is van het gemeentelijk sportbeleid. Sport wordt meer en meer gezien als middel om participatie van jeugd, senioren, allochtonen, gehandicapten en sociale minima te vergroten hetgeen om een actief (en integraal) beleid en passende maatregelen van gemeentezijde vraagt.

Speerpunt 1

Samenwerking tussen gemeente, verenigingen en het particulier initiatief kan bijdragen aan een breder en goed afgestemd aanbod voor een groot aantal doelgroepen.

2.6 De ontwikkeling van de sportmarkt

Meer en meer valt te verwachten dat commerciële sportaanbieders de concurrentie aan zullen gaan met de georganiseerde sport. De kwaliteit van accommodaties, het kader en het activiteiten aanbod zijn van doorslaggevend belang voor het voortbestaan van de verenigingen.

De gevolgen van deze ontwikkeling zijn voor de gemeente Raalte minimaal, mede omdat het zelforganiserend vermogen binnen de Raaltese gemeenschap bijzonder hoog is.

Het grote aantal sportverenigingen is hier een goed voorbeeld van. Commerciële sportaanbieders worden dan ook als extra sportaanbieders gezien in plaats van vervanging van de traditionele sportaanbieders.

Speerpunt 2

In de toekomst worden landelijke trends en ontwikkelingen, indien van toepassing op de gemeente Raalte, nadrukkelijk betrokken worden bij het te formuleren meerjarenuitvoeringsplan van de gemeente.

3. SWOT-analyse

3.1 SWOT-analyse

Een sportvisie, die 10 jaar vooruit kijkt, kan niet zonder een analyse van het tot nu toe gevoerde of ontbrekende beleid en de uitdagingen voor de toekomst. In een SWOT-analyse wordt via de sterkte / zwakte-analyse vooral teruggekeken, terwijl er via een inventarisatie van kansen en bedreigingen vooral vooruit gekeken wordt. Juist vanuit deze kansen en bedreigingen komen uitdagingen voor de toekomst naar voren.

Sterkten	Zwakten
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Veel sportaccommodaties verspreid over de kernen ▪ Groot aantal sportverenigingen ▪ Diversiteit aan sporten ▪ Bezetting sportaccommodaties in ... 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Geen eenduidig sportbeleid ▪ Ontbreken van samenhang tussen verschillende beleidsterreinen ▪ Weinig samenwerkingsverbanden t.a.v. bestaande voorzieningen en activiteiten ▪ Gebrekkige communicatie tussen en met diverse partijen in de sport ▪ Versnippering voorzieningen over de kernen ▪ Bezettingsgraad in kern Heino ▪ Verschillen tussen kernen m.b.t. subsidies, tarieven en accommodaties ▪ Bestuurlijke besluitvormingsprocessen worden als (te) lang ervaren ▪ Mogelijkheden die het onderwijs biedt op gebied van sportkennismaking worden niet optimaal benut ▪ Bij verstrekking van sportsubsidies geen koppeling met meetbare prestaties, waardoor effecten niet zichtbaar zijn.
Kansen	Bedreigingen
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Meer aandacht vanuit andere beleidsterreinen voor sport als middel om maatschappelijke problemen aan te pakken ▪ Stijgende populariteit individueel en anders- en ongeorganiseerd sporten ▪ Kwaliteitsbewustzijn bij consument ▪ De Breedtesportimpuls en andere landelijke initiatieven, zoals modernisering en vitalisering van sportprojecten ▪ Vergrijzing (meer tijd en vitaliteit bij ouderen) ▪ Mogelijkheid om accommodaties te clusteren en multifunctioneel te gebruiken 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De veranderende taakopvatting van de gemeente ▪ Ontgroening ▪ Tekort aan vrijwilligers ▪ Toenemende en complexere wet – en regelgeving van verschillende overheden ▪ Relatief teruglopende animo voor verenigingssport ▪ Toenemende druk op vrije tijd (met name bij jongeren en tweeverdieners) ▪ Bewegingsarmoede en overgewicht bij met name jeugd ▪ Economische recessie en bezuinigingen op alle overheidsniveaus

3.3 Uitdagingen voor toekomstig beleid

Op basis van de analyse van sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen worden de volgende uitdagingen voor het toekomstige beleid geformuleerd.

Inspelen op veranderend sportgedrag

Van oudsher werd sport voornamelijk beoefend door de jeugd. Sport was eigenlijk synoniem voor jeugdsport en wedstrijd sport en vond ook hoofdzakelijk plaats in verenigingsverband. De sportbehoeften van de burgers (van alle leeftijden) zijn veranderd. De veranderde sportinfrastructuur en het veranderende sportgedrag zal ook zijn weerslag moeten krijgen in het gemeentelijk beleid.

Het behouden en versterken van de functie van sportverenigingen

De (sport)verenigingen spelen een belangrijke rol bij het bevorderen en behoud van de leefbaarheid in de woonkernen. Echter, de traditionele sportvereniging is vooral intern gericht en heeft weinig oog voor ontwikkelingen in de maatschappij. Wil de vereniging de toekomst met vertrouwen tegemoet zien zal ze zich, met behoud van de sterke punten, moeten ontwikkelen tot een organisatie die oog heeft voor en onderdeel uitmaakt voor de maatschappij en die in staat is in te spelen op ontwikkelingen en de behoeften van de sporters. Innovatie, samenwerking, schaalvergroting en professionalisering zijn hierbij kernbegrippen. Een belangrijke gemeentelijke taak zal zijn weggelegd voor ondersteuning van de lokale sportwereld bij dit proces. Het streven daarbij is om de eigen verantwoordelijkheid van individuen en organisaties te bevorderen. Het stimuleren van de zelfwerkzaamheid en professionaliteit bij de clubs en het terugdringen van de gemeentelijke bemoeienis hoort daar bij.

Gericht stimuleren van de sportdeelname

Nog nooit was de sportdeelname in Nederland zo hoog als tegenwoordig. Toch blijven er groepen in de samenleving die niet of weinig sporten en bewegen. Daarbij kan sport een meerwaarde betekenen voor de realisatie voor andere doelen. Voor de gemeente Raalte wordt daarbij vooral gedacht aan het bevorderen van de participatie en gezondheid van jongeren en mensen met een beperking, het bevorderen dat ouderen zo lang mogelijk gezond en vitaal blijven en het behouden en vergroten van de leefbaarheid in de kernen. Een pro-actieve en integrale aanpak is daarbij een vereiste.

Structureren van communicatie, overleg en samenwerking

De communicatie met de sportwereld is een aspect dat verbetering behoeft. Het moet duidelijk zijn met welke vragen op sportgebied men wel of niet bij de gemeente terecht kan. De gemeente zal de sportverenigingen en andere betrokken partijen duidelijkheid moeten geven over te nemen of genomen beslissingen. Op dit moment bestaat er daarvoor geen structuur.

Zorgdragen voor een eigentijds voorzieningenaanbod

Niet zozeer het uitbreiden van het aantal accommodaties als wel de kwaliteit van de bestaande accommodaties vergt aandacht. Het beleid zal gericht zijn op het behoud van voldoende en kwalitatief goede sportaccommodaties, waarbij een basisvoorzieningen-niveau maatgevend is. De gemeente wil versnippering tegengaan en streeft naar het zoveel mogelijk koppelen en clusteren van voorzieningen. Daarnaast zal de gemeente aandacht hebben voor sport en bewegen in de openbare ruimte.

4. Visie

4.1 Inleiding

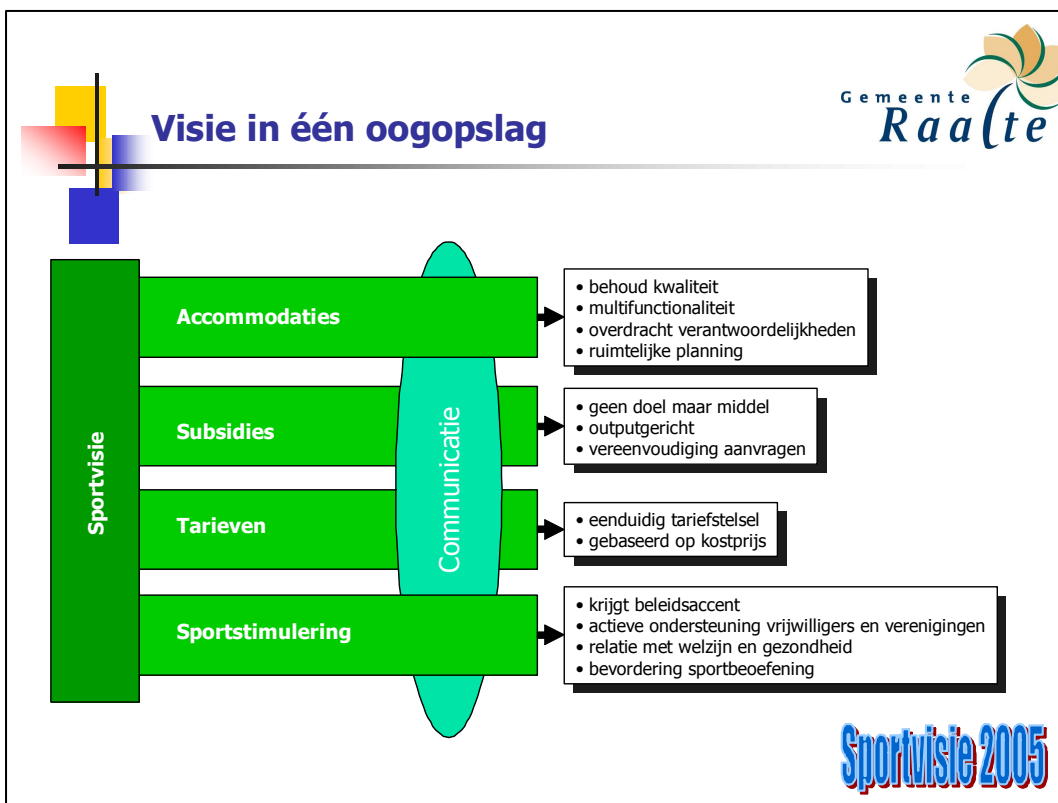
Om tot een passende visie op sport voor de gemeente Raalte te komen moeten de trends en ontwikkelingen die voor de Raalter situatie van belang zijn, zoals genoemd in hoofdstuk 2, worden meegenomen. Dit betekent dat bij het formuleren van de visie rekening moet worden gehouden met demografische, sociaal-maatschappelijke, ruimtelijke en politiek-bestuurlijke ontwikkelingen.

In hoofdstuk 3 is aandacht besteed aan de SWOT-analyse. De uitkomsten van deze analyse zijn tevens van belang bij het formuleren van de visie. In de gemeentelijke visie op sport worden de sterkten vanuit de analyse gehandhaafd en daar waar mogelijk uitgebouwd. Tevens bieden de kansen die genoemd worden nieuwe uitdagingen voor het toekomstige beleid. De zwakten en bedreigingen die de analyse aangeeft worden in de sportvisie en het daaruit volgende beleid ondervangen.

In onderliggend hoofdstuk krijgt de gemeentelijke visie op sport handen en voeten. De visie op sport bestaat uit meerdere pijlers waar tevens een specifieke visie aanhangt. Deze pijlers zijn accommodaties, subsidies, tarieven, sportstimulering en verenigingsondersteuning.

In deze specifieke visies op de beleidsterreinen zijn speerpunten van beleid benoemd. Na vaststelling van de onderliggende notitie zijn deze speerpunten vertrekpunt voor het ontwikkelen van beleidsmatige deelnotities op de hierboven genoemde pijlers.

In een oogopslag ziet dit er als volgt uit:

4.2 De gemeentelijke visie op sport in het algemeen

Missie

Aan het beoefenen van sport kunnen belangrijke waarden en normen worden toegeschreven. Voor het individu zijn dat waarden als gezondheid, ontwikkeling en ontplooiing, zowel op het mentale als fysieke vlak. Het belang van voldoende en regelmatige lichaamsbeweging bij de preventie van lichamelijke aandoeningen en psychische problemen is evident. Maar ook de ontspanning en de ultieme inspanning die nodig is voor een prestatie kunnen als belangrijke waarden van de sport gezien worden. Sport draagt bij aan het behoud van kwaliteit van leven en bevordert een actieve leefstijl.

Naast de waarden voor het individu kunnen sportactiviteiten ook in het bredere maatschappelijke perspectief benut worden. Sport maakt mensen letterlijk en figuurlijk actiever en laat ze participeren in de samenleving. Sport spreekt aan en motiveert mensen om uiteenlopende redenen om te gaan sporten of bewegen, een wedstrijd te fluiten, in een bestuur te gaan of met z'n allen naar een wedstrijd te kijken. Deelname aan sport kan mensen in een kwetsbare positie de mogelijkheid bieden om deel te nemen aan het maatschappelijk leven.

Sport heeft dus een dubbelfunctie. Enerzijds draagt het bij aan persoonlijke waarden of doelstellingen. De sport vormt dan het doel. Anderzijds kan sport bijdragen aan maatschappelijke waarden of doelstellingen. Sport wordt dan ingezet als middel.

De gemeente Raalte onderkent deze dubbelfunctie van sport. Aangezien deelname aan sport en recreatieve bewegingsactiviteiten een positieve invloed heeft op zowel het individu als de maatschappij wil de gemeente een sportieve en actieve leefstijl bevorderen. Om een sportieve en actieve leefstijl te bevorderen is het belangrijk dat het aanbod van sport- en bewegingsactiviteiten en het aanbod van sportvoorzieningen van goede kwaliteit en toegankelijk (betaalbaar, bereikbaar en beschikbaar) is.

Naar aanleiding van het voorgaande heeft de gemeente de onderstaande missie geformuleerd:

De gemeente Raalte streeft er naar om met haar inwoners samen te werken aan sport voor iedereen, waarbij de sport een belangrijke bijdrage levert tot de leefbaarheid van de gemeente.

Met deze missie als vertrekpunt wordt via een gemeentelijke doelstelling vorm invulling gegeven aan de gemeentelijke visie op sport.

Doelstelling:

“Het stimuleren van actieve sportdeelname door alle groepen van de bevolking , waarbij de sport een bijdrage levert aan het verminderen van bewegingsarmoede en het verbeteren van de leefbaarheid van de kernen binnen de gemeente.

Binnen deze doelstelling rekenen de gemeente het primair tot de gemeentelijke verantwoordelijkheid eraan bij te dragen dat er voorzieningen en organisatievormen zijn die de beoefening van sport mogelijk maken.

De gemeente Raalte wil dat doel bereiken door zich in te zetten voor een intensivering van de contacten tussen betrokkenen binnen en buiten de sport. De gemeente Raalte ziet sport in de eerste plaats als een belangrijk instrument (middel) om haar

maatschappelijke doelstellingen te realiseren, zoals het versterken van sociale structuren en het verbeteren van de leefbaarheid.

Integraal denken en doen is nodig om de voordelen van sportbeoefening te ontdekken en zo effectief mogelijk te benutten.

Speerpunt 3

Effectief sportbeleid begint met integraal denken.

Visie

De laatste jaren zien we in Nederland dat het gemeentelijk sportbeleid meer en meer onderwerp van de kerntaken discussie is geworden. Scheiding van beleidsontwikkeling en beleidsuitvoering in min of meer verzelfstandigde organisatievormen begint bij gemeenten gemeengoed te worden. Besturen op hoofdlijnen past in die visie.

De veranderende rol- en taakopvatting van de overheid heeft gevolgen voor het particuliere initiatief. De overdracht van beheertaken op gebruikers van accommodaties bijvoorbeeld heeft vergaande consequenties. Het overdragen van verantwoordelijkheden en het inspelen op de sociaal-culturele ontwikkelingen vraagt een grotere inspanning van onder andere verenigingen en stelt hogere eisen aan hun kwaliteitsniveau.

De gemeentelijke visie houdt in dat de gemeente Raalte de maatschappelijke waarde van sport en bewegen onderschrijft, zoals is genoemd op bladzijde 4 en 5. Vanuit deze visie op sport streeft de gemeente Raalte de doelstelling na, zoals genoemd op bladzijde 12, waarbij het uitgangspunt is om zoveel mogelijk inwoners van Raalte aan het sporten en bewegen te krijgen.

In de gemeentelijke visie op sport wordt speciale aandacht gevraagd voor de kwetsbare groepen in de samenleving. Door het deelnemen aan sportactiviteiten wordt aan deze groep de mogelijkheid geboden om deel te nemen aan het maatschappelijk leven. Bij het ontwikkelen van nieuw beleid, bijv. op het gebied van sportaccommodaties, subsidies en sportstimulering, moet het een uitgangspunt zijn dat er aandacht is voor deze groep.

Speerpunt 4

Om tot een hogere maatschappelijke participatie van specifieke doelgroepen te komen stimuleert en coördineert de gemeente de samenwerking tussen sportverenigingen en andere betrokkenen bij de uitvoering van het sportstimuleringsbeleid.

Er wordt invulling gegeven aan deze visie door het voeren van een subsidie- en tarievenbeleid, verenigings- en sportstimuleringsbeleid en accommodatiebeleid. Het ontwikkelen van nieuw beleid op deze deelterreinen geschiedt vanuit een status quo, waarbij het nieuwe beleid terug te voeren is naar de sportvisie.

De gemeente neemt een standpunt in voor de komende 10 jaar over haar rol, taken en verantwoordelijkheden:

De gemeente Raalte heeft met name een voorwaardenscheppende taak. Hierbij heeft de gemeente met name een *regisserende* rol. De gemeente zal afwegingen moeten maken

welke zaken hoge prioriteit hebben binnen het sportbeleid en welke minder. De nota sportbeleid dient hierbij als kader, zodat geen ad hoc beslissingen worden genomen.

In de rol van *opdrachtgever* fungeert de gemeente als contractpartner voor het uitvoeren van bijv. beheer en exploitatie van sportaccommodaties.

Via voorschriften en bestemmingsplannen *regelt* de gemeente bouw en aanleg van sportvoorzieningen.

De gemeente heeft de taak om in een continue communicatie met bestaande verenigingen en overige instellingen op te treden. Dit betekent m.n. scherp blijven in de interactiviteit.

Inspelend op de eerder beschreven bestuurlijke ontwikkelingen is het standpunt dat uitvoering (sportactiviteiten organiseren, trainingen en competitie aanbieden etc.) bij het particulier initiatief behoort te liggen, te weten sportverenigingen, sociaal-cultureel werk, instellingen, schoolbesturen en bedrijven. De gemeente vervult wat uitvoering betreft alleen voorwaardenscheppende en stimulerende taken.

Speerpunt 5

De gemeente Raalte vervult alleen voorwaardenscheppende en stimulerende taken wat betreft de uitvoering van sportbeleid.

4.3 Gemeentelijke visie op sportaccommodatiebeleid

Inleiding

Het accommodatiebeleid is een belangrijk onderdeel van het sportbeleid. Het kent twee aspecten: de realisatie van voorzieningen en de exploitatie daarvan. Zowel het (niet) realiseren van bepaalde voorzieningen als de wijze waarop voorzieningen worden geëxploiteerd (tarieven, toegangsprijzen, beheersvormen) zijn van grote invloed op de wijze waarop burgers sporten en de kosten die dat met zich brengt. De gemeente Raalte kent een groot aantal verschillende sportaccommodaties, verdeeld over de kernen. De sportaccommodaties worden gebruikt door sportverenigingen, scholen, individuele recreanten en andere groepen. Accommodaties als voetbalcomplexen en tennisbanen hebben veelal een hoofdgebruiker: de vereniging die de accommodatie als thuisbasis heeft.

Visie op sportaccommodaties

In het accommodatiebeleid zal de nadruk komen te liggen op het behoud van kwaliteit en het harmoniseren van een basisniveau over alle accommodaties. Leidend hierbij zijn niet alleen sporttechnische eisen, maar ook eisen als voldoende ruimte, bereikbaarheid, nabijheid en sociale veiligheid. Verder draagt de gemeente zorg voor de betaalbaarheid van de accommodaties, hetgeen tot uitdrukking komt in het tarievenbeleid.

De gemeente vindt dat de gebruikers zelf medeverantwoordelijk zijn voor de kwaliteit van de accommodaties. Ook van hen mag dus, al naar gelang de mogelijkheden, een bijdrage worden verlangd voor het behoud van de goede kwaliteit van de accommodaties.

Uitgangspunten

Uitgaande van een minimaal kwaliteitsniveau, kwaliteit boven kwantiteit en wegwerken van achterstallig onderhoud;

- zorgdragen voor bijbehorende budgetten;
- op basis van wederzijds voordeel privatiseren van onderhouds- en beheerstaken;
- alle opstallen op de buitensportaccommodaties komen in handen van de gebruikers;
- multifunctionaliteit is uitgangspunt;
- rollen en verantwoordelijkheden van de gemeente en particulieren zijn duidelijk;
- bij de inrichting van de openbare ruimte moet er aandacht zijn voor en ruimte gegeven worden aan sport, spelen en bewegen. Hiertoe behoort ook het zorgdragen voor de toegankelijkheid van (sport)voorzieningen met een beperking.

Binnensportaccommodaties

De binnensportaccommodaties (zwembad, sporthallen, sportzalen en gymnastieklokalen) hebben vooral een functie voor onderwijs en verenigingssport. Daarbij hebben de gym- en sportzalen beperktere gebruiksmogelijkheden dan de sporthallen.

Privatisering van de sporthallen, sportzalen en de gymnastieklokalen die nu in gemeentelijk beheer zijn, is voor commerciële partijen niet interessant, omdat de gemeente het gebruik door onderwijs en sportverenigingen als belangrijkste voorwaarde stelt. In die zin levert privatisering naar verwachting geen voordeel op.

Niet alleen de sportaccommodaties vervullen een belangrijke functie bij het sportaanbod: ook de openbare ruimte biedt tal van mogelijkheden. We denken dan aan straten. Schoolpleinen, trapveldjes, voet- en fietspaden etc. Deze openbare ruimte zou veel meer moeten uitnodigen tot sporten en spelen.

Speerpunt 6

Bij de ontwikkeling van nieuw beleid m.b.t. de openbare ruimte moet er aandacht zijn voor en ruimte gegeven worden aan sport, spelen en bewegen. Hiertoe behoort ook het zorgdragen voor de toegankelijkheid van (sport)voorzieningen met een beperking.

Speerpunt 7

De gemeente streeft intensivering en zo mogelijk multifunctioneel gebruik van sportvoorzieningen na. Verder zijn een optimalisering van gebruik, een goede bereikbaarheid en veiligheid belangrijk.

Buitensportaccommodaties

De gemeente Raalte heeft Grontmij opdracht verleend voor het opstellen van een beheerplan voor de buitensportaccommodaties. De gemeente Raalte onderkent dat goede beheerplannen een bijdrage kunnen leveren aan een gezonde sportontwikkeling in de gemeente.

De gemeente wil de accommodaties duurzaam in stand houden, waarbij een verantwoord evenwicht wordt gevonden tussen de bespelingintensiteit van de velden en de onderhoudslasten. Daarbij wordt zoveel mogelijk uitgegaan van enerzijds de normen van de betreffende sportbonden en NOC*NSF en anderzijds van een evenwichtige verdeling van taken en verantwoordelijkheden tussen gebruiker en eigenaar.

Bij de gemeente Raalte bestaat de behoefte om de exploitatie van de sportaccommodaties te optimaliseren. Dit geeft aanleiding om goed na te denken over een evenwichtige afstemming van de bespelingsgraad van de velden en de capaciteitsbehoefte van de verenigingen. Een goed beheerplan geeft inzicht in deze materie.

Bij het tot stand komen van de beheerplannen is geprobeerd goed overleg te voeren met de verenigingen en de beheerders. Naast een projectgroep heeft er voorlichting aan de verenigingen plaatsgevonden. Daarnaast is met alle verenigingen afzonderlijk een gesprek gevoerd. Op deze wijze is getracht het nut en de noodzaak van een beheerplan onder de aandacht te brengen en in te spelen op de recente ontwikkelingen in de gemeente.

De plannen moeten een duidelijk inzicht en advies geven met betrekking tot het te voeren onderhoud in relatie tot de werkelijke bespelingsgraad. De plannen vormen een instrument om met de verenigingen een evenwichtige taakverdeling ten aanzien van beheer en onderhoud te maken. De beheerplannen fungeren als uitgangspunt voor eventuele renovaties

Speerpunt 8

Nadat de uitkomsten en adviezen van de beheerplannen voor de sportvelden bekend zijn wordt het beleid t.a.v. de buitensportaccommodaties heroverwogen, waarbij er een evenwichtige verdeling van nut en offer noodzakelijk is.

Beheer en onderhoud

Om te kunnen voldoen aan de ombuigingstaakstelling wordt op basis van de onderhoudsbeheerplannen voor de buitensportaccommodaties een voorstel gedaan om tot deze taakstelling te komen. Uitgangspunt hierbij is dat het cultuurtechnische onderhoud (het grote onderhoud aan sportvelden) door de gemeente wordt uitgevoerd, het overige onderhoud komt voor rekening van de verenigingen. Deze lijn kan worden voorgezet naar het vervangingsschema. Dit houdt in alle noodzakelijke voorzieningen die niet gerelateerd zijn aan een veld buiten het vervangingsschema komen te vallen.

Het overdragen van taken gebeurt in goed overleg met verenigingen. Bovendien zullen beide partijen voordeel moeten ondervinden van de overdracht.

Speerpunt 9

Uitgangspunt bij het vaststellen van nieuw beleid op het gebied van beheer en onderhoud van de bestaande voetbalvelden is dat cultuurtechnische onderhoud door de gemeente wordt uitgevoerd, het overige onderhoud komt voor rekening van de sportverenigingen. Daar waar het gaat om nieuwe initiatieven op het gebied van buitensportaccommodaties streeft de gemeente naar algehele overdracht van beheer en onderhoudstaken.

Zwembaden

Het beheren en exploiteren van zwembaden is een gemeentelijke taak, omdat de gemeente het als haar verantwoordelijkheid ziet dat in een zo waterrijk land accommodaties zijn waar veel kinderen kunnen zwemmen en leren zwemmen. Met deze achtergrond beheert en exploiteert de gemeente Raalte 2 gemeentelijke zwembaden, te weten het overdekte zwembad Tijenraan in de kern Raalte en het openluchtbad De Tippe in de kern Heino.

Gelet op de positieve invloed dat zwemmen heeft op de motoriek en gezondheid, dient een zwemaccommodatie vooral voor de jeugd bereikbaar en voor een reëel tarief toegankelijk te zijn. Tevens hebben ouderen baat bij een goede zwemaccommodatie, omdat deze een sociale en maatschappelijke functie vervult, zowel in de zin van het blijven bewegen als het onderhouden van sociale contacten.

Lange tijd is er onduidelijkheid geweest over de toekomst van de 2 gemeentelijke zwembaden. In de raadsvergadering van 23 maart 2005 is een aantal besluiten genomen m.b.t. de "Zwemnota Gemeente Raalte". Samenvattend kan gezegd worden dat de raad heeft ingestemd met de oplossingsrichtingen voor de toekomst van de zwemvoorzieningen in de gemeente Raalte. Wij hebben voor de toekomst van de zwemvoorzieningen in de gemeente Raalte de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Behoud van de Tippe en van Tijenraan (collegeprogramma);

Taakstellende bezuiniging van € 50.000 (voorjaarsnota);

Geen structurele gemeentelijke bijdrage aan de private zwembaden in Heeten en Luttenberg.

Particuliere baden Heeten en Luttenberg

Zowel in Heeten als in Luttenberg is een particulier zwembad te vinden. In het verleden hebben deze baden hun waarde en functie in voor de inwoners bewezen. De gemeente Raalte streeft naar een zo min mogelijke bemoeienis van deze baden.

De verantwoordelijkheid voor de instandhouding van beide baden ligt bij de dorpsgemeenschappen zelf. Dit betekent dat deze twee particuliere zwembaden niet kunnen rekenen op een structurele bijdrage in de exploitatie van de gemeente.

Echter waar het gaat om ondersteuning in het kunnen doen van buitengewone uitgaven eens in de zoveel tijd, is de gemeente bereid hier positief tegenover te staan. Wel worden daarbij de volgende opmerkingen gemaakt. Het zal in alle gevallen gaan om een bijdrage in een gedeelte van de te plegen uitgaven. Het grootste deel dient in onze ogen gedekt te worden door middelen die de exploitanten weten te genereren. Hierbij valt te denken aan subsidies vanuit andere bronnen dan de gemeente of aan speciale acties in de lokale gemeenschappen waar het draagvlak voor het zwembad blijkt uit de bereidheid om een eigen financiële verantwoordelijkheid te nemen voor het in stand houden van de voorziening. Acties in het recente verleden hebben het bewijs gegeven dat dit een reële ambitie is. Ten slotte moeten beide exploitanten jaarlijks middelen blijven reserveren voor grote uitgaven.

Op het moment dat een dergelijke aanvraag bij het college binnen komt wordt de raad in staat gesteld haar budgetrecht uit te oefenen door op zoek te gaan naar een dekking voor de te verstrekken bijdrage. De dekking voor dergelijke aanvragen komt niet ten laste komt van de budgetten van de gemeentelijke zwembaden

4.4 Gemeentelijke visie op subsidiebeleid

Inleiding

Eén van de manieren om uitvoering te geven aan het sportbeleid is het verlenen van subsidies aan sportverenigingen in de gemeente Raalte.

Subsidies zijn direct en zichtbaar daar waar het gaat om “op geld gewaardeerde gemeentelijke bijdragen aan verenigingen”. Dit zijn bedragen die rechtstreeks aan de sportverenigingen worden verstrekt. Er kan ook sprake zijn van indirecte subsidies. Deze zijn te omschrijven als bedragen, die ten laste van de gemeente blijven bij verrichtingen en dienstverleningen van de gemeente waar tegenover geen of niet volledige kostenvergoedingen van de gebruiker staan. (Bijvoorbeeld: het aanbieden van een sportaccommodatie tegen een gebruikersvergoeding die onder de kostprijs ligt.)

Visie

De gemeente stelt een groot aantal sportvoorzieningen ter beschikking aan haar bevolking. Via het subsidie- en tarievenbeleid werden deze voorzieningen betaalbaar gehouden. Tot dusverre was het zo dat de gemeente veel subsidies verstreekte zonder harde eisen over de besteding van het geld. Verenigingen kregen geld op basis van hun (jeugd)ledental. De gemeente is van mening dat er duidelijker verband moet zijn tussen de door haar verstrekte gelden en maatschappelijke doelen. Een deel van het subsidiebudget zal daarom meer dan voorheen worden gekoppeld aan te leveren prestaties. Zo kunnen verenigingen en andere instanties, naast de ledenbijdrage, rekenen op financiële ondersteuning van de gemeente, mits zij die middelen benutten voor specifieke activiteiten of evenementen. Hierbij kan gedacht worden aan activiteiten gericht op het stimuleren van sportbeoefening door ouderen en jeugdigen.

Het tijdelijke karakter van project / prestatiesubsidies biedt de gemeente gelegenheid om door de tijd heen haar accenten en prioriteiten in het sportbeleid te verleggen.

Speerpunt 10

De kernbegrippen van het nieuwe subsidie(- en tarievenbeleid) zijn outputgerichtheid, transparantie, beheersbaarheid en uitvoerbaarheid.
--

Uitgangspunten

Subsidiering mag geen doel op zich zijn, maar is een instrument waarmee de gemeente haar doelstellingen wil bereiken; de te subsidiëren activiteiten moeten aansluiten bij het gemeentelijk beleid.

Subsidiering is in de eerste plaats bedoeld om te stimuleren en is niet meer dan een aanvulling op de door de verenigingen en organisaties zelf te verwerven inkomsten.

Subsidiering moet meer dan voorheen gekoppeld worden aan te leveren activiteiten en prestaties.

Bij het ontwikkelen van subsidiebeleid voor de sport moet aansluiting worden gezocht bij de uitgangspunten van de Algemene Subsidie Verordening. (ASV)

De huidige ASV is vastgesteld naar aanleiding van de gemeentelijke herindeling en betrof vooral een harmonisering van beleid van de twee voormalige gemeenten. Het betreft een te algemene verordening die een “locale kleuring” mist.

De huidige ASV met bijbehorend subsidiebeleidskader wordt niet als handzaam beschouwd, bevat veel onderdelen die nadere uitwerking behoeven en is weinig

richtinggevend. Tevens is het een snel verouderend (star) instrument. Er is behoefte aan subsidiebeleid dat flexibeler en richtinggevend is.

De inzet van gemeentelijke middelen dient meer gekoppeld te worden aan maatschappelijke ontwikkelingen en politieke prioriteiten. Daarbij wordt gestreefd naar meer inhoudelijke sturing en vergroting van inzicht in de effectiviteit van de subsidie-inzet. Tevens heeft de gemeente te maken met steeds stringenter wordende eisen van de accountant inzake waarborging van rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van de begroting.

In de raadsvergadering van 1 juli 2004 heeft de raad uitgesproken dat er gekeken moet worden naar de efficiëntie van de ingezette subsidies en de momenteel gehanteerde methodiek. Vanuit de afdeling maatschappelijke aangelegenheden wordt het nieuwe subsidiebeleid ontwikkeld, waar tevens de subsidies voor de sport een onderdeel van uitmaken.

Speerpunt 11

Vanuit de heroriëntatie van het gemeentelijk subsidiebeleid wordt het subsidiebeleid voor de sport vorm gegeven. De heroriëntatie betreft een inhoudelijke, procedurele en juridische bijstelling van het gemeentelijk subsidiebeleid, alsmede de formele vertaling ervan.

Speerpunt 12

Om indirecte subsidies zichtbaar te maken wil de gemeente toewerken naar een doorzichtiger en meer aan werkelijke kostprijzen gerelateerd tarievenstelsel. De tarieven zullen daardoor geleidelijk (meer) kostendekkend worden.

4.5 Gemeentelijke visie op tarievenbeleid

Inleiding

Tarievenbeleid is een typerend voorbeeld van autonoom gemeentelijk beleid. Zoveel gemeenten, zoveel tarieven systemen. De tarieven, zoals deze nu zijn vastgesteld in de gemeente Raalte, zijn een vorm van indirecte subsidiering.

Tarieven spelen een grote rol bij het bepalen van de betaalbaarheid en toegankelijkheid van de accommodaties, en zijn tevens een pijler voor de bedrijfsvoering van de accommodaties.

De gemeentelijke sportaccommodaties worden tegen een gebruiksvergoeding aangeboden die ver onder de kostprijs ligt. Tarieven zijn dus een vorm van indirecte subsidie.

Onze tarieven zijn vastgesteld op basis van historisch gegroeide verhoudingen, waarbij we met een schuin oog naar de tarieven in de omgeving gekeken hebben. Op het moment dat we een accommodatie realiseerden, bepaalden we aan de hand van de toen geldende beleidsuitgangspunten het tarief. Daarna hebben we een gematigde indexering toegepast.

Door onze wijze van tarieven zien we dat de mate waarin de tarieven de kosten dekken, het dekkingspercentage, nogal per accommodatiesoort verschilt. Zwemmen is daardoor duurder dan buitensporten. Daar staat weer tegenover dat de buitensportverenigingen een grotere mate van zelfwerkzaamheid aan de dag leggen bij het beheer en onderhoud van hun accommodatie.

Visie

Wij willen toe naar een consistent tariefsysteem, dat transparant en eenduidig is.

Omwille van de transparantie willen we toe naar een tariefsysteem dat het kostprijnsbeginsel als basis heeft. Hierbij willen we de inkomsten uit het onderwijs buiten beschouwing laten. Met zo'n systeem wordt de gebruiksvergoeding van de accommodaties gerelateerd aan de kosten van de desbetreffende accommodaties.

Uitgangspunten

De tarieven die gehanteerd worden moeten zo min mogelijk leiden tot sportuitval en beperking van de toegankelijkheid.

We wensen een onderscheid te (blijven) maken tussen tarieven voor verenigingen en particuliere/commerciële gebruikers.

We wensen een onderscheid te (blijven) maken tussen gebruikers uit Raalte en gebruikers buiten Raalte.

We wensen het onderscheid tussen wedstrijd- en trainingstarieven op te heffen.

Speerpunt 13

De gemeente ontwikkelt een tarievenbeleid waarbij de begrippen transparantie, beheersbaarheid en uitvoerbaarheid uitgangspunten zijn. De nieuwe tarieven systematiek wordt middels een overgangperiode ingevoerd.

4.6 Gemeentelijke visie op sportstimuleringsbeleid en verenigingsondersteuning

Inleiding

Diverse maatschappelijke ontwikkelingen zijn van invloed op de sport. De sportverenigingen zijn niet altijd in staat geweest op die ontwikkelingen, zoals de toename van vrije tijd, de vergrijzing en het multiculturele karakter van de samenleving, in te spelen. Mede daardoor hebben verschillende maatschappelijke doelgroepen een achterstand opgelopen in de sportdeelname. Juist voor deze groepen is het zowel uit sociaal oogpunt als uit oogpunt van gezondheid belangrijk dat aan sport wordt gedaan. De gemeente Raalte besteedt op dit moment weinig tot geen aandacht aan sportstimulering.

Het huidige sportstimuleringsaanbod in Raalte is beperkt, terwijl verschuivingen in sportdeelname tussen bevolkingsgroepen inmiddels alledaagse zaken zijn. Wij willen onze inspanningen op het gebied van sportstimulering intensiveren. Er zijn nog steeds groepen mensen die vanwege een fysieke of mentale beperking, leeftijd, herkomst of afwijkend gedrag geen of moeilijke aansluiting kunnen vinden bij de reguliere sportvereniging. Voor deze doelgroepen is het sportaanbod veelal niet of onvoldoende aangepast aan hun wensen, behoeften en mogelijkheden. Zonder extra aandacht en ondersteuning komen deze groepen niet aan het sporten of haken vroegtijdig af. Dit ondanks het feit dat sport juist een uitstekend participatiemiddel is.

Visie

Uit landelijke onderzoeken blijkt dat steeds minder mensen regelmatig bewegen, dat overgewicht toeneemt en hartklachten in aantal toenemen. Ook in de gemeente Raalte zijn deze tendensen zichtbaar en geconstateerd in de notities "Lokaal Gezondheid Beleid" en "Lokaal Sociaal Beleid". Sport heeft op dit terrein een belangrijke preventieve functie. Ook op sociaal terrein speelt sport een belangrijke rol. Sport is een bindende factor in de kernen. De sportdeelname bij de jeugd speelt een extra belangrijke rol. Door hen al op jonge leeftijd met sport kennis te laten maken, wil de gemeente een blijvende sportdeelname bevorderen. De gemeente hecht er daarom aan -onder meer door samenhang te realiseren tussen het onderwijsbeleid, gezondheidsbeleid, welzijnsbeleid en jeugdbeleid- dat alle inwoners binnen de gemeentegrenzen regelmatig een sport- of bewegingsactiviteit kunnen beoefenen.

Speerpunt 14

Het gemeentelijk beleid ten aanzien van onderwijs, gezondheid, jeugd, ouderen en mensen met een beperking zal worden geïnventariseerd, waarna bij ontwikkeling van nieuwe impulsen afstemming tussen de verschillende beleidsterreinen plaatsvindt.

De sportverenigingen zijn een bindmiddel in de gemeente en tussen bevolkingsgroepen. Sportverenigingen spelen ook een belangrijke rol bij de uitvoering van het sportbeleid. De gemeente zal daarom de georganiseerde sport (sportverenigingen en andere maatschappelijke organisaties die sportactiviteiten aanbieden) ondersteunen en faciliteiten bieden waarmee zij hun sociale functie optimaal kunnen uitvoeren. Vrijwilligerswerk is een wezenlijk onderdeel van de sportinfrastructuur. Zonder vrijwilligers geen vereniging. Zonder vrijwilligers geen georganiseerde sport. Veel verenigingen geven aan dat het moeilijk is om gekwalificeerde vrijwilligers te mobiliseren.

Taakverzwaring door scherpere regelgeving en het (moeten) inspelen op nieuwe behoeften, vragen meer inspanningen en kwaliteit van de huidige vrijwilliger. De gemeente wil er voor zorgdragen dat de vrijwilligers in de sportverenigingen behouden blijven en dat zij hun vrijwilligersfunctie optimaal kunnen uitoefenen.

Speerpunt 15

De gemeente Raalte wil actief bijdragen aan de professionele ondersteuning van sportverenigingen en andere vrijwilligersorganisaties, zodat de verenigingen hun maatschappelijke functie zo goed mogelijk kunnen vervullen.

Wij zijn voorstander van het projectmatige wijze vormgeven van activiteiten voor de verschillende doelgroepen. Deze opstelling vereist overigens lang niet altijd dat de gemeente zelf de uitvoering verzorgt. Organisaties die wij zien als mogelijke partners bij ons sportstimuleringsbeleid zijn onder meer: sportverenigingen, scholen cq schoolbesturen, sportraad Overijssel, sociaal-cultureel werk, gezondheidszorg en buurtorganisaties. De gemeente Raalte wil vooral faciliteren, dat wil zeggen de voorwaarden scheppen die sportstimulering mogelijk maken.

Uitgangspunten

- De gemeente bevordert een blijvende sportdeelname onder alle lagen van de bevolking, teneinde bij te dragen aan de gezondheid en het welzijn van de inwoners van de gemeente Raalte. De verenigingen worden gestimuleerd om hieraan een bijdrage te leveren.
- Het gemeentelijk beleid ten aanzien van sport, onderwijs, gezondheidszorg en jeugd, ouderen en mensen met een beperking zal worden geïnventariseerd, waarna afstemming tussen de verschillende beleidsvelden plaatsvindt.
- De gemeente Raalte draagt actief bij aan de professionele ondersteuning van
- sportverenigingen (zowel bestuurlijk, organisatorisch als technisch) en andere vrijwilligersorganisaties.
- Resultaatgericht werken vraagt ook om het meten van resultaat. De gemeente dient structureel inzicht te hebben in onder andere de ontwikkeling van sportdeelname en wensen en behoeften van burgers aangaande sport en bewegen.

4.7 Gemeentelijke visie op communicatie, overleg en samenwerking

Visie

Sportverenigingen hebben behoefte aan communicatie met de gemeente over het sportbeleid. Maar ook onderling wil men meer uitwisselen en van elkaars ervaringen profiteren. Ook het gemeentelijke apparaat heeft behoefte aan meer communicatie met het veld. Daartoe zal de gemeente actief in overleg treden met de sportorganisaties en hen betrekken bij de uitvoering van het te ontwikkelen sportbeleid.

Uitgangspunten

Continuering van het overleg tussen de gemeente en vertegenwoordigers van de clusters binnen- en buitensport twee keer per jaar.

Het ontwikkelen van communicatiekanalen en het benutten van bestaande communicatiemiddelen om de diverse partijen rechtstreeks te informeren over het beleid en de activiteiten van de gemeente.

Om sportverenigingen nog accurater te ondersteunen en te informeren willen wij op de internetsite van de gemeente Raalte uitvoerig aandacht gaan besteden aan zaken die sport(beoefening) aangaan via een sportinfopunt.

In de sfeer van randvoorwaarden denken wij aan regelgeving, initiatieven en maatregelen die het vrijwilligerswerk aantrekkelijker en efficiënter maken. Dit heeft in principe tot doel sportverenigingen te prikkelen en te activeren.

Speerpunt 16

Indien mogelijk aansluiten op de landelijke beleidsinitiatieven en – programma's die een waardevolle bijdrage kunnen leveren aan het functioneren van sportverenigingen. Voorbeelden hiervan zijn VIS (vrijwilligers in de sport), VO (verenigingsondersteuning) en PrinS (Professionalisering in de Sport)

Speerpunt 17

Het ontwikkelen van communicatiekanalen en het benutten van bestaande communicatiemiddelen om de diverse partijen rechtstreeks te informeren over het beleid en de activiteiten van de gemeente.

5. Hoe nu verder?

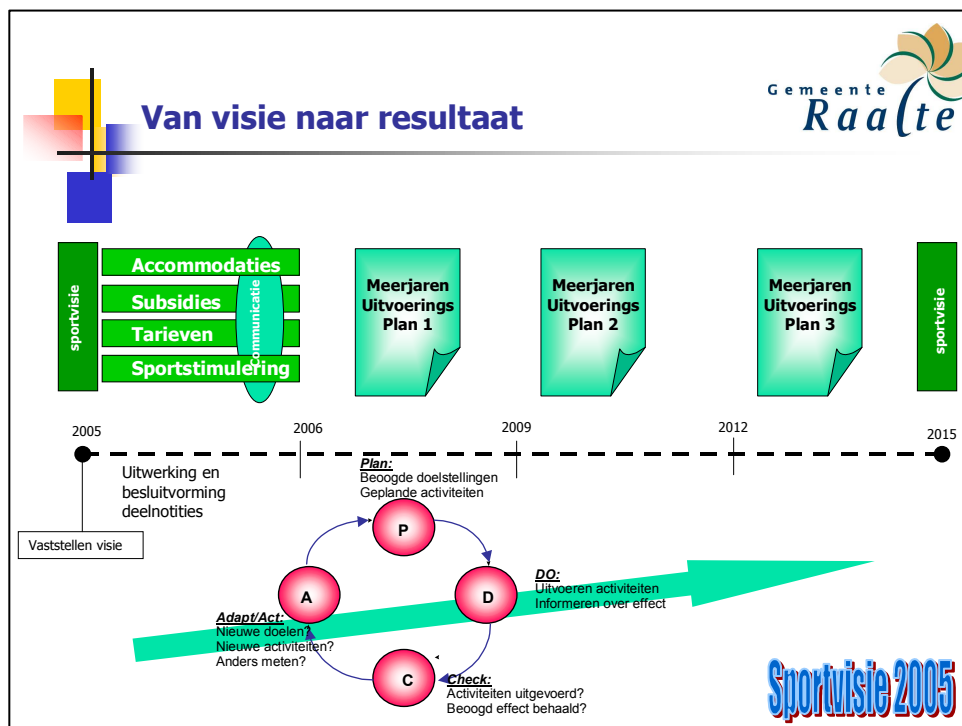
5.1 Manier van werken

De gemeentelijke sportvisie is in dit document vastgelegd. Daarmee is ook de koers qua het sportbeleid voor de komende 10 jaar vastgelegd. Vanuit deze visie wordt gewerkt aan het concretiseren ervan door het ontwikkelen van beleid op de deelterreinen, zoals uiteengezet in hoofdstuk 3. Vervolgens kan er op die deelterreinen uitvoering worden gegeven aan het beleid, waarbij altijd de onderliggende visie als vertrekpunt wordt gezien.

Van visie naar resultaat

Nadat de beleidsnotities op het gebied van sportaccommodaties, subsidies, tarieven, sportstimulering en verenigingsondersteuning eind 2006 zijn vastgesteld en het beleid op deze gebieden vorm heeft gekregen, wordt vervolgens een meerjarenuitvoeringsplan geschreven, waarin het sportbeleid van de gemeente Raalte en de daadwerkelijke uitvoering ervan concreet wordt gemaakt. Dit proces wordt elke 3 jaar herhaald gedurende de looptijd van de gemeentelijke sportvisie, zijnde 10 jaar.

In de volgende figuur is aangegeven hoe de gemeente haar visie wil omzetten naar resultaten binnen de looptijd van de visie, zijnde 2015. Tevens is te lezen hoe eens in de 3 jaar het meerjarenuitvoeringsplan volgens een bepaald beleidscyclus geanalyseerd, geëvalueerd en bijgestuurd kan worden.

5.2 Integraal en interactief

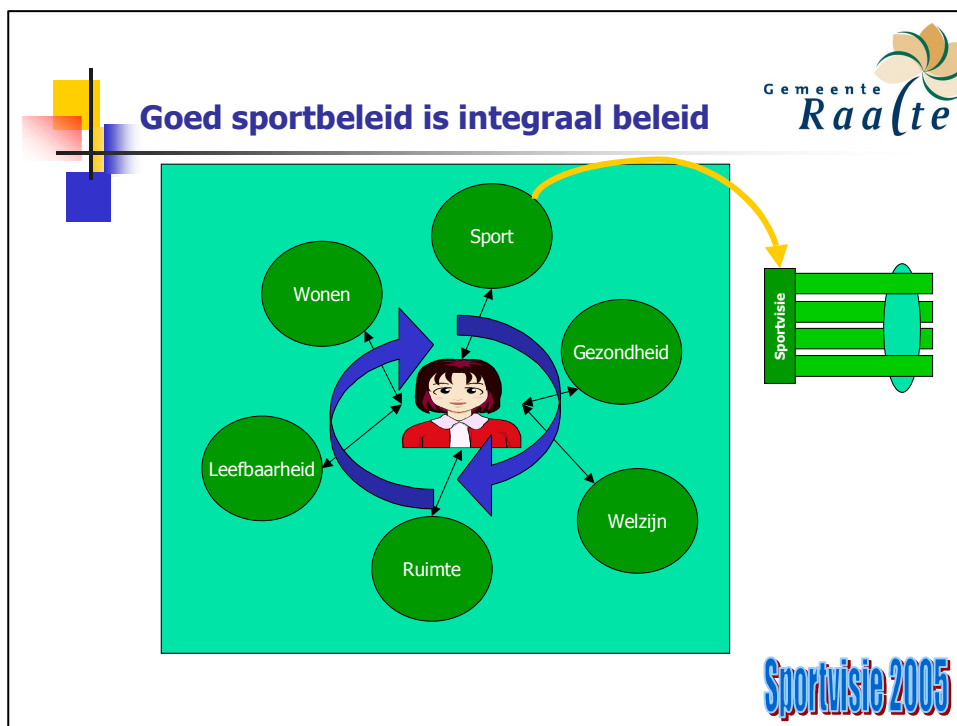
Sport staat niet meer op een eiland. Door de toegenomen maatschappelijke betekenis liggen er allerlei relaties en dwarsverbanden met andere beleidsterreinen. Bijvoorbeeld met dat van jeugd en jongeren, onderwijs, sociaal cultureel werk, werkgelegenheid, ruimtelijke ordening, milieu, gezondheid, ouderen, gehandicapten, allochtonen, vrijwilligerswerk en veiligheid. Beleidsmakers en uitvoeringsorganisaties ontwikkelen op al deze terreinen een groot aantal visies en activiteiten in een steeds hoger tempo en met veel differentiaties.

Afstemming, samenhang en coördinatie leveren dan de vereiste meerwaarde bij de beleidsontwikkeling en –uitvoering.

Is afstemming binnen de muren van het gemeentehuis al van wezenlijk belang, ook het betrekken van de omgeving bij de voorbereiding en uitvoering van beleid is essentieel. Te denken valt aan sportverenigingen, wijk- of buurtorganisaties, jeugdwerk, schoolbesturen en commerciële sportaanbieders.

Integraal beleid

Het sportinclusief denken binnen de diverse afdelingen dient versterkt en gestimuleerd te worden. Beleidsvoornemens en beleidsmaatregelen dienen in een vroegtijdig stadium op elkaar afgestemd te worden. Dat vraagt naast interne coördinatie en aansturing vooral een bereidheid van bestuurders en ambtelijke medewerkers om verder te kijken dan het eigen beleidsveld.

In de voorbereidingsfase van plannen en projecten zal actief gemanaged moeten worden op overleg en samenwerking, bijv. door samengestelde projectgroepen of stuurgroepen.

Een eerste aanzet daartoe is reeds gegeven met het uitbrengen van de kadernota lokaal gezondheidsbeleid “samen werken aan gezond leven” en de Kadernota lokaal sociaal beleid “samen werken aan wel-zijn”.

Speerpunt 18

Om het integraal werken te bevorderen is de gemeente voorstander van ontschotting van diverse beleidsterreinen, waarbij de nadruk ligt op samenwerken aan beleid. Te denken valt hierbij aan de beleidsterreinen sport, onderwijs, welzijn, jeugd, gezondheidszorg e.d.

Om het integraal beleid een grotere kans van slagen te geven denken wij aan verbindingen tussen de volgende beleidsterreinen: Sport en Onderwijs, Sport en Lokaal Sociaal Beleid, Sport en Lokaal Gezondheidsbeleid. De verbindingen moeten terug te zien zijn in de feitelijke uitvoering. Tevens moet het integraal inzetten van financiële middelen tot de mogelijkheden behoren.

5.3 Beschikbare budgetten

Het nieuwe sportbeleid moet uitgevoerd worden binnen de huidige financiële kaders. Er is vooralsnog geen ruimte voor nieuwe investeringen.

Dit betekent voor de sport dat we minder financiële middelen voor handen hebben voor nieuwe ontwikkelingen. Dit gegeven heeft zijn uitwerking op te formuleren beleidsuitgangspunten, d.w.z. dat deze niet te idealistisch geformuleerd worden, maar een bepaalde mate van haalbaarheid in zich moeten hebben.

- Hoe kan het grootste rendement uit de bestaande middelen gehaald worden?
- Door herschikking van bestaande budgetten zullen we “nieuw” geld proberen te vinden. “Oud” voor “Nieuw” dus;
- Door een andere inzet van mensen, goederen en materiaal. Die andere inzet vereist geen nieuw geld, maar is wel in geld te kapitaliseren;
- Door af te stemmen met andere beleidsvelden is een effectievere inzet en “stapeling” van middelen mogelijk.
- Geld, goederen en diensten behoeven niet alleen van de overheid te komen. Ook de particuliere sector kan bijdragen leveren;
- Daar waar mogelijk wordt aansluiting gezocht bij de inzet van rijks gelden voor de sport.

Huidige situatie

In de huidige situatie vindt een verdeling van middelen plaats die niet of nauwelijks bijdraagt aan de visie en de doelstelling, zoals beschreven in deze notitie. De verdeling is ontstaan door een aantal factoren:

- De gemeente neemt het volledige beheer en de exploitatie van de sportaccommodatie voor haar rekening, waarbij geen kostendekkende tarieven worden gehanteerd, hetgeen voor verenigingen een vorm van indirecte subsidiëring betekent.
- De gemeente Raalte werkt met een star subsidiebeleid, waarbij o.a. de subsidies niet gekoppeld zijn aan prestaties.
- De gemeente Raalte investeert niet of nauwelijks in sportstimulering en verenigingsondersteuning. Indien er wel activiteiten plaatsvinden is dit voornamelijk ad hoc.

Toekomstige situatie

Volgend uit onderliggende visie zal er een herverdeling van bestaande budgetten plaatsvinden. Aspecten die meespelen bij de nieuwe verdeling zijn:

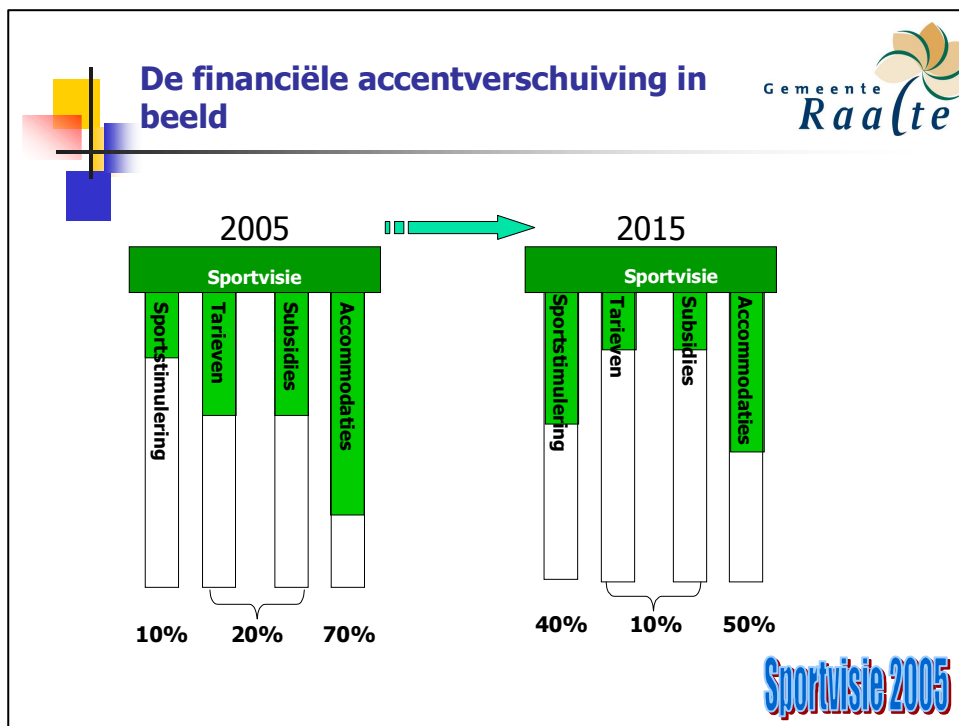
- M.b.t. de sportaccommodaties kiest de gemeente voor meer kostprijsdekkende tarieven. Tevens wordt de eigen verantwoordelijkheid van burgers en verenigingen meer gestimuleerd, wat o.a. resulteert in overdracht van taken en bevoegdheden, bijvoorbeeld op het gebied van beheer en onderhoud van sportaccommodaties.
- Dit onderschrijft de maatschappelijke waarde van sport, zoals beschreven in deze notitie. Extra aandacht wordt gevraagd voor de kwetsbare groepen in de samenleving. Dit krijgt zijn weerslag in te ontwikkelen sportstimulerings-beleid.
- Het nieuwe subsidiebeleid wordt transparant, beheersbaar en uitvoerbaar, waarbij subsidies meer gekoppeld worden aan prestaties.
- De gemeente wil bijdragen aan de professionele ondersteuning van sportverenigingen en het stimuleren van inwoners van de gemeente om aan sport en bewegen deel te nemen, wat tot uiting komt in goed ontwikkeld sportstimulerings- en verenigingsondersteuningsbeleid.

Deze aspecten gezamenlijk leiden tot een herindeling van budgetten.

Speerpunt 19

In de periode tot 2015 zal het zwaartepunt van de inzet van gemeentelijke middelen verschuiven naar de sportstimulering.

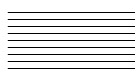
In de volgende figuur is de financiële accentverschuiving in beeld gebracht. Hierin komt duidelijk de verschuiving van meer aandacht voor sportstimulering naar voren.

5.4 De sportieve bijdrage aan “Samen werken aan samen Leven”.

Bij het formuleren van deze sportvisie is getracht aansluiting te vinden bij de strategische beleidsvisie en het ombuigingskader, wat op een groot aantal onderdelen is gelukt. Dit heeft tot direct gevolg dat er met de sportvisie een goede brug is naar de concretisering van de strategische beleidsvisie en het ombuigingskaders in de op te stellen deelnotities in 2006. Vervolgens wordt een juiste brug geslagen naar de meerjarenuitvoeringprogramma's vanaf 2007 tot 2015.

Hieronder is in een overzichtsvorm aangegeven waar de relaties liggen tussen de onderdelen van de strategische beleidsvisie en het ombuigingskader met de speerpunten van beleid uit de sportvisie. De relatie is aangegeven op twee niveaus, te weten op het niveau van de sportvisie en op het niveau van de meerjarenuitvoeringsprogramma's (MUP) sport, zoals die vanaf 2007, na het vaststellen van de genoemde deelnotities, geformuleerd zullen worden. E.e.a. is als volgt aangegeven:

- = Niveau sportvisie
- = Niveau Meerjarig uitvoeringsprogramma

Speerpunt beleidsvisie			Strategische visie			Ombuigingskader			
			2: Regierol en samenwerking	8: Ondersteuning vrijwilligers en organisaties	9: Basisvoorzieningen en kwaliteit	Eigen verantwoordelijkheid	Saneren gemeentelijk eigendom	Reduceren beleid	Versterken financiële positie
Trends en ontwikkelingen	1	Samenwerking tussen gemeente, verenigingen en het particulier initiatief kan bijdragen aan een breder en goed afgestemd aanbod voor een groot aantal doelgroepen.							
	2	In de toekomst worden landelijke trends en ontwikkelingen, indien van toepassing op de gemeente Raalte, nadrukkelijk betrokken worden bij het te formuleren meerjarenuitvoeringsplan van de gemeente.							
Visie op sport algemeen	3	Effectief sportbeleid begint met integraal denken.							
	4	Om tot een hogere maatschappelijke participatie van specifieke doelgroepen te komen stimuleert en coördineert de gemeente de samenwerking tussen sportverenigingen en andere betrokkenen bij de uitvoering van het sportstimuleringsbeleid.							
	5	De gemeente Raalte vervult alleen voorwaardenscheppende en stimulerende taken wat betreft de uitvoering van sportbeleid.							
Visie op sportaccommodatiebeleid	6	Bij de ontwikkeling van nieuw beleid m.b.t. de openbare ruimte moet er aandacht zijn voor en ruimte gegeven worden aan sport, spelen en bewegen. Hiertoe behoort ook het zorgdragen voor de toegankelijkheid van (sport)voorzieningen met een beperking.							
	7	De gemeente streeft intensivering en zo mogelijk multifunctioneel gebruik van sportvoorzieningen na. Verder zijn een optimalisering van gebruik, een goede bereikbaarheid en veiligheid belangrijk.							
	8	Nadat de uitkomsten en adviezen van de beheerplannen voor de sportvelden bekend zijn wordt het beleid t.a.v. de buitensportaccommodaties heroverwogen, waarbij er een evenwichtige verdeling van nut en offer noodzakelijk is.							
	9	Uitgangspunt bij het vaststellen van nieuw beleid op het gebied van beheer en onderhoud van de bestaande voetbalvelden is dat cultuurtechnische onderhoud door de gemeente wordt uitgevoerd, het overige onderhoud komt voor rekening van de sportverenigingen. Daar waar het gaat om nieuwe initiatieven op het gebied van buitensportaccommodaties streeft de gemeente naar algehele overdracht van beheer en onderhoudstaken.							

Speerpunt beleidsvisie			Strategische visie			Ombuigingskader		
			2: Reglerol en samenwerking	8: Ondersteuning vrijwilligers en organisaties	9: Basisvoor-zieningen en kwaliteit	Eigen verantwoordelijkheid	Saneren gemeentelijk eigendom	Reduceren beleid
Visie op subsidiebeleid	10	Kernbegrippen van het nieuwe subsidie(- en tarievenbeleid) zijn outputgerichtheid, transparantie, beheersbaarheid en uitvoerbaarheid.						
	11	Vanuit de heroriëntatie van het gemeentelijk subsidiebeleid wordt het subsidiebeleid voor de sport vorm gegeven. De heroriëntatie betreft een inhoudelijke, procedurele en juridische bijstelling van het gemeentelijk subsidiebeleid, alsmede de formele vertaling ervan.						
	12	Om indirecte subsidies zichtbaar te maken wil de gemeente toewerken naar een doorzichtiger en meer aan werkelijke kostprijzen gerelateerd tarievenstelsel. De tarieven zullen daardoor geleidelijk (meer) kostendekkend worden.						
Visie op tarievenbeleid	13	De gemeente ontwikkelt een tarievenbeleid waarbij de begrippen transparantie, beheersbaarheid en uitvoerbaarheid uitgangspunten zijn. De nieuwe tarievenstelsel wordt middels een overgangperiode ingevoerd.						
Visie op sportstimulering en verenigingsondersteuning	14	Het gemeentelijk beleid ten aanzien van onderwijs, gezondheid, jeugd, ouderen en mensen met een beperking zal worden geïnventariseerd, waarna bij ontwikkeling van nieuwe impulsen afstemming tussen de verschillende beleidsterreinen plaatsvindt						
	15	De gemeente Raalte wil actief bijdragen aan de professionele ondersteuning van sportverenigingen en andere vrijwilligersorganisaties, zodat de verenigingen hun maatschappelijke functie zo goed mogelijk kunnen vervullen						
Visie op communicatie, overleg en samenwerking	16	Indien mogelijk aansluiten op de landelijke beleidsinitiatieven en – programma's die een waardevolle bijdrage kunnen leveren aan het functioneren van sportverenigingen. Voorbeelden hiervan zijn VIS (vrijwilligers in de sport), VO (verenigingsondersteuning) en PrinS (Professionalisering in de Sport)						
	17	Het ontwikkelen van communicatiekanalen en het benutten van bestaande communicatiemiddelen om de diverse partijen rechtstreeks te informeren over het beleid en de activiteiten van de gemeente.						
Hoe nu verder	18	Om het integraal werken te bevorderen is de gemeente voorstander van ontschotting van diverse beleidsterreinen, waarbij de nadruk ligt op samenwerken aan beleid. te denken valt hierbij aan de beleidsterreinen sport, onderwijs, jeugd, welzijn, gezondheidszorg e.d.						
	19	In de periode tot 2015 zal het zwaartepunt van de inzet van gemeentelijke middelen verschuiven naar sportstimulering.						

5.5 Prioritering Beleidsnotities

In deze sport visie zijn een aantal beleidsuitgangspunten gedefinieerd die de komende 10 jaar de basis zullen zijn voor verschillende beleidsnotities. In deze 10 jaar zullen we in cycli van ongeveer 3 jaar de beleidsnota's bijstellen naar de, op dat moment beschikbare, middelen en behoeften. Dit in nauwe samenwerking met onze partners in het veld.

Als we kijken naar de prioritering voor de komende 1,5 jaar dan zal de gemeente de volgende prioriteitenstelling hanteren:

1. Communicatie en interactiviteit (3^e en 4^e kwartaal 2005)

Na het vaststellen van de sportvisie is het van belang om een communicatietraject te starten met et veld: de sportverenigingen. Het gaat hierbij vooral om de ideeën over het vormgeven van de contacten en interactiviteit met de sportverenigingen. Ook komt hierbij een sportinfopunt naar voren. Na de behandeling in de Raad wordt het interactieve traject met de verenigingen gestart om de discussie en ideeënuitswisseling op gang te brengen over communicatie, verenigings- en bestuursondersteuning. Waar hebben verenigingen behoefte aan en hoe geven we dat vorm.

2. Beleidsnotities Subsidies en tarieven (1^e en 2^e kwartaal 2006)

Een eerste prioriteit is aansluiting te vinden bij de beleidsonderwerpen die op dit moment onder de loep worden genomen. Er vindt een heroriëntering van de algemene subsidieverordening plaats vanuit de afdeling MaZa. Hierbij moet aansluiting worden gezocht via de ontwikkeling van het subsidiebeleid betreffende sport: hierop aanvullend vindt de ontwikkeling van het tarievenbeleid voor sportaccommodaties plaats.

3. Beleidsnotitie Sportaccommodaties (3^e kwartaal 2006)

Tevens wordt op dit moment gewerkt aan een plan van aanpak om te komen tot visie en beleid op het gebied van voorzieningen en accommodaties welzijn. Hiertoe behoort de discussie betreffende basisvoorzieningen. Vanuit het sportoogpunt wordt een sportaccommodatiebeleid ontwikkeld dat in hoofdlijnen overeenkomt met de te ontwikkelen visie op welzijnsvoorzieningen en accommodaties.

4. Beleidsnotitie Sportstimulering (3^e en 4^e kwartaal 2006)

Zodra het beleid op het gebied van subsidies, tarieven en accommodaties is ontwikkeld, de randvoorwaarden om te kunnen sporten, gaan we concreet aan de slag met het maken van sportstimuleringsbeleid. Een interactief traject. Daar waar mogelijk haken we aan bij provinciale en landelijke projecten

Tot slot

Kijkend naar deze notitie heeft de gemeente Raalte een duidelijke visie ontwikkeld op sport, waarbij de verschillende deelterreinen binnen de sport de aandacht krijgen. De gemeente spreekt zich met deze visie uit over hoe zij over sport denkt en hoe belangrijk sport is voor elke inwoner. Vanuit deze visie kan er op de deelterreinen eenduidig beleid ontwikkeld worden om vervolgens eens in de 3 jaar een meerjarenuivoeringsplan te formuleren. De sport in Raalte is met het vaststellen van deze visie verzekerd van een toekomst in beweging.

Colofon:

Perspectief op Sport
Sportvisie 2005-2015

Gemeente Raalte
Afdeling MaZa
Patricia Douma

Raalte, mei 2005